

Samenvatting

Evaluatierapport onderzoek Middelbare School

Onderzoek naar opzet en uitvoering
studiekeuzebegeleiding

Versie 1.0

Auteur: O. de Koning

Juli 2009

Samenvatting

Onderzoek naar studiekeuzebegeleiding binnen het middelbaar onderwijs

Veel scholieren blijken moeite te hebben met het maken van een keuze voor een vervolgstudie. Het aantal studenten dat in het eerste jaar stopt met hun studie is groot. Belangrijke oorzaak hiervoor is dat de studie niet past bij de student. Binnen het middelbaar onderwijs worden al veel maatregelen genomen om scholieren te begeleiden bij hun profiel- en studiekeuze. Toch blijkt de begeleiding niet altijd te werken. Dit onderzoek is uitgevoerd om inzicht te krijgen in de huidige studiekeuzebegeleiding om van daaruit te kunnen komen tot aanbevelingen om de begeleiding verder te professionaliseren.

Huidige situatie

In het kader van het studiehuis zijn tegenwoordig de taken van de decanen overgedragen aan de klassenmentor. De mentor voert begeleidingsgesprekken met de leerlingen, daaronder vallen ook studiekeuzegesprekken. Mocht de mentor er niet uitkomen met de leerling dan vindt er een doorverwijzing plaats naar de decaan. In de praktijk komt het erop neer dat een mentor vooral de studievoortgang en persoonlijke zaken bespreekt en dat er weinig tijd overblijft voor de studiekeuzebegeleiding. Een centrale rol binnen de studiekeuzebegeleiding is weggelegd voor de decaan. De belangrijkste taken van de decaan liggen op organisatorisch vlak, zoals het organiseren en afstemmen van stagedagen en meeloopdagen, organiseren van ouderavonden en het bewaken van mentor activiteiten. Voor het individueel begeleiden van de leerlingen (bijvoorbeeld in een persoonlijk gesprek gericht op de studiekeuze) heeft zowel de mentor als de decaan weinig tijd.

Uit het onderzoek blijkt dat de activiteiten van de mentor en decaan vooral gericht zijn op externe factoren, dat wil zeggen, dat ze bijdragen tot het vergroten van het inzicht bij de scholier inzake de kenmerken van de instelling, de beroepsmogelijkheden en de arbeidsmarktpositie van de opleidingen. Er wordt in mindere mate gekeken of de studie en de toekomstige beroepsmogelijkheden aansluiten bij de persoonlijke kenmerken van de leerling. Terwijl de persoonlijke kenmerken van de leerling in belangrijke mate bepalen of de leerling de intrinsieke motivatie heeft om de vervolgopleiding met goed gevolg af te ronden. De instrumenten die worden ingezet om in te gaan op de persoonlijke kenmerken (zoals Qompas), leveren slechts beperkte informatie op, die zonder persoonlijk gesprek door een deskundig persoon moeilijk te interpreteren is door de leerling. Het gevolg is dat keuzes voor een studie in belangrijke mate door externe factoren worden bepaald, zoals ouders, studentenleven in een bepaalde stad, de status van een opleiding of de keuze van vrienden met alle verstrekkende gevolgen van dien.

Gewenste situatie

In theorie zouden de middelen die beschikbaar zijn binnen de middelbare school moeten bijdragen aan het realiseren van het doel van het studiekeuzetraject, namelijk de leerling in staat stellen om een bewuste keuze voor zijn vervolgopleiding te maken die aansluit bij zijn interesses en kwaliteiten. Er is echter onvoldoende samenhang tussen de verschillende diensten en middelen en er wordt te weinig

rekening gehouden met de persoonlijke verschillen. Om de kwaliteit van de studiekeuzebegeleiding te verbeteren is het noodzakelijk om de middelen die aanwezig zijn beter op elkaar af te stemmen en specifieker te richten op de (verschillende) behoeften van de leerlingen. Hiervoor is een persoonlijk gesprek met een deskundig persoon van grote waarde.

Door verder de scholiergegevens centraal vast te leggen, te werken met vaste sjablonen, de scholieren te categoriseren in verschillende groepen en de begeleiding af te stemmen op de specifieke risicogroepen (groepen die in het examenjaar nog steeds niet weten wat ze willen gaan studeren) kan de mentor en de decaan gerichter werken, waardoor de kwaliteit van de studiekeuzebegeleiding aanzienlijk zal toenemen. Door aan het proces van studiekeuzebegeleiding goede managementinformatie te koppelen, is de decaan ook beter in staat om zijn rol als eindverantwoordelijke van het studiekeuzeproces in te vullen.

Het centraal stellen van de persoonlijke kenmerken van de leerling, door te kijken naar de interesses en kwaliteiten, kan het zelfinzicht van de leerling doen vergroten wat nodig is om tot een goed overwogen keuze te komen voor een vervolgstudie die bij de leerling past. Uiteindelijk zal het resultaat hierdoor zijn dat het aantal eerstejaars studenten dat stopt met de studie afneemt.

Voor het volledige onderzoeksrapport of vragen kan contact worden opgenomen met Oliver de Koning via mailadres o.dekoning@active-bv.com.